

Kúria végzése

Az ügy száma: Bhar.II.202/2016/4.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke
 . Krecsik Eldoróda előadó bíró
 . Horváth Mária bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2016. április 28.

Az ügy tárgya: vesztegetés bűntette

Terhelt(ek) : F. K. III. rendű vádlott

Elsőfok: övárosi Törvényszék 2014. október 2-án meghozott
5.B.238/2010/37. számú ítélete

Másodfok: övárosi Ítéletábra 2015. november 5-én
meghozott 4.Bf.13/2015/18. számú ítélete

Harmadfok:

A fellebbezés előterjesztője: Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség

A fellebbezés iránya: F. K. III. rendű vádlott terhére

Rendelkező rész

A vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt S. A. és társai ellen folyamatban lévő büntető ügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által bejelentett másodfellebbezést elbírálv a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 4.Bf.13/2015/18. számú ítéletét F. K. III. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

Indokolás

I.

1.

- [1] A Fővárosi Törvényszék folytatólagos tárgyalás alapján meghozott és 2014. október 2. napján kihirdetett 5.B.238/2010/37. számú ítéletében F. K. III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 5 rendbeli folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntettségében [Btk. 291. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pontja]. Ezért őt -

halmazati büntetésül - 2 év 10 hónap börtönbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

- [2] Megállapította, hogy a vádlott a büntetés kétharmad részének letöltését követően feltételes szabadságra bocsátható. A T. C. V. típusú gépkocsi zár alá vételét feloldotta. Rendelkezett a büntetőeljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.
- [3] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a III. rendű vádlott terhére, a büntetés súlyosítása végett, a III. rendű vádlott felmentésért, védője a tényállás megalapozatlansága miatt felmentés érdekében fellebbezést jelentett be.
2.
- [4] A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a nyilvános ülés alapján meghozott és 2015. november 5. napján kihirdetett 4.Bf.13/2015/18. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét F. K. III. rendű vádlott tekintetében megváltoztatta:
- [5] F. K. III. rendű vádlottat az ellene az 1978. évi IV. törvény [továbbiakban: korábbi Btk.] 252. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (3) bekezdésének b) pontja szerint minősülő - az elsőfokú ítéletben 5 rendbelinek minősített - vesztegetés büntette miatt emelt vád alól - a Be. 6. § (3) bekezdésének b) pontja alapján, a Be. 331. §-ának (1) és (3) bekezdése szerint - a bűncselekmény bizonyítottságának hiányában, felmentette. A III. rendű vádlott bűnügyi költség megfizetésére kötelezését mellőzte.
3.
- [6] Miután a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által bűnösnek kimondott F. K. III. rendű vádlottat felmentette a korábbi Btk. 252. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, és a (3) bekezdésének b) pontja szerint minősülő - az ítéletben 5 rendbelinek minősített - vesztegetés büntette miatt emelt vád alól, erre figyelemmel - a Be. 386. § (1) bekezdésének c) pontja alapján - a harmadfokú eljárás lehetősége megnyílt.
- [7] Az ügyész távollétében kihirdetett másodfokú ítélet kézbesítésére a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség részére 2015. december 9. napján került sor.
- [8] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a Fővárosi Ítéltáblán 2015. december 15. napján érkeztetett BF.1197/2014. számú átiratában a III. rendű vádlott terhére fellebbezést jelentett be felmentése miatt, bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett.
- [9] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség írásban indokolt fellebbezésében a következőkre hivatkozott:
- [10] A másodfokú bíróság ítélete iratellenesen és helytelen ténybeli következtetéssel (Be. 351. § (2) bekezdés c) és d) pont]), valamint a felülmérlegelés tilalmába ütköző módon mellőzte az elsőfokú ítélet történeti tényállásából a következő szövegrészeket:
- [11] „ennek fejében kérték az ügynöki szerződéssel leplezett jutalékot, amely valójában egy jogellenes előny volt.
- [12] A vádlottak már ezt megelőzően is ismerték egymást és S. A. I. rendű, valamint Sz. A. II. rendű vádlottak 2007 januárjától

kezdődően bevonták az általuk jogellenesen folytatott tevékenységbe F. K. III. rendű vádlottat, melynek következtében közöttük olyan szoros kapcsolatrendszer alakult ki, hogy F. K. III. rendű vádlott a beszállítókkal kötött szerződéseket megelőző tenderezési folyamatokban meghatározó információkat, mint az ár és mennyiség, adott át vádlott-társainak, amellyel megszegte a munkaköri kötelezettségét. F. K. III. rendű vádlott tisztában volt azzal is, hogy S. A. és Sz. A. milyen gazdasági társaság leple alatt folytatja a jogellenes tevékenységét, milyen kapcsolat fűzi az egyes beszállítókhöz és tudomással bírt arról is, hogy ebből anyagi előnyük származik. F. K. III. vádlott ennek ismeretében és ezzel egyetértve közreműködött az információ kiadásában annak ellenére, hogy munkaköri kötelezettsége erre nem adott lehetőséget, a tárgyalások során minden esetben a M. M. Kft. érdekében kellett eljárnia."

- [13] Kirekesztette annak megállapítását is, hogy "F. K. III. rendű vádlott tisztában volt azzal, hogy vádlott-társai milyen kapcsolatban voltak a J. M. Kft.-vel és velük egyetértve cselekedett."
- [14] Kirekesztette, hogy "bevonták abba a jogellenes tevékenységükbe, amelynek során általuk preferált gazdasági társaságoknak olyan információkat adnak ki, amelyek szükségesek voltak a kiírt beszállítási tenderek elnyeréséhez, és ezek a gazdasági társaságok ezért anyagi ellenszolgáltatásban részesítették a vádlottakat az A. Kft.-vel kötött szerződéssel legalizálva. F. K. III. rendű vádlott megszegte a kötelezettségét, amikor az adatokat átadta, mivel ennek során sem képviselte munkáltatója érdekeit ... F. K. így közreműködött a B. Zrt., a P. Zrt., a G. Kft., a J. M. Kft. és az O. Kft. vonatkozásában S. A. I. rendű és Sz. A. II. rendű vádlottak jogellenes együttműködésében."
- [15] Megállapította, hogy az elsőfokú ítélet a rá tekintettel adott jogtalan előny elfogadójával való egyetértést róta, mint elkövetési magatartást F. K. III. rendű vádlott terhére.
- [16] Az ítéletábla osztotta a törvényszék érvelését abban a tekintetben, hogy a beszállító kft.-k mindegyike azért kötött ügynöki szerződést az A. Kft.-vel, mert ezáltal tudott a M. M. Kft. beszállítói körében maradni, illetve oda bekerülni. Osztotta az elsőbírói álláspontot abban is, hogy az I. rendű és II. rendű vádlottaknak szükségképpen kapcsolatban kellett lennie egy, a M. M. Kft.-nél döntéshozói pozícióban lévő személlyel, akitől a beszállítói tenderek elnyeréséhez szükséges belső információkat megszerezték, hiszen csak így volt biztosítható az A. Kft. beszállítókkal kötött ügynöki szerződéseinek sikere. Ugyanakkor megalapozatlanul és a felülmérlegelés tilalmába ütköző módon jutott arra az álláspontra az ítéletábla, hogy F. K. III. rendű vádlott terhére aggálytalan bizonyossággal nem állapítható meg, hogy ő volt ez a belső, beszállítói szerződéseket érintően döntéshozói pozícióban lévő személy. F. K. III. rendű vádlott

személyét illetően egyetértett ugyan az ítéletábra a törvényszék érvelésével abban, hogy a telephelyen a beszerzőnek (aki nem más, mint F. K.) nem volt közvetlen felettese, a külföldön lévő vezetők kontrollja nem érvényesült, emiatt a beszerző nagy döntési szabadsággal bírt a beszállítók kiválasztása körében és a szerződések más személyek által történő aláírása csak formális volt.

- [17] Arra figyelemmel viszont, hogy a lehallgatott telefonbeszélgetések az elkövetési idő után datálódnak, illetve, hogy az I. rendű és II. rendű vádlottak ügynöki szerződéseinek egy része pedig a III. rendű vádlott beszerzői munkakörbe kerülése előtti keltezésű, az ítéletábra álláspontja szerint nem zárható ki a másképp történés lehetősége.
- [18] A 2009. március-augusztus között lehallgatott telefonbeszélgetések tartalma valóban nem alkalmas annak bizonyítására, hogy valamely, 2007-2008. évi beszerzési tenderre nézve konkrétan milyen információt adott ki a III. rendű vádlott. Alkalmas viszont annak bizonyítására, hogy az I. rendű és II. rendű, illetőleg a III. rendű vádlottak között igenis napi szinten működő bűnös, korrupt kapcsolat állt fenn, bizalmas információkat cseréltek egymással. A M. M. Kft.-nél folytatott belső vizsgálat fejleményeit például olyan mélységben osztotta meg a III. rendű vádlott a társaival, ami elképzelhetetlen személyes érintettség nélküli személyek között. A III. rendű vádlott döntéshozói pozíciója előtti szerződéseket pedig nem róta F. K. terhére az elsőfokú ítélet.
- [19] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség azt az álláspontját fogalmazta meg, hogy a beszerzési tendereket illetően döntéshozói pozícióban lévő F. K. III. rendű vádlott közreműködése nélkül az A. Kft. és a beszállítók közötti ügynöki szerződés sikere nem volt biztosítható. Ennek a körülménynek a bizonyító erejét nem rontja le sem a lehallgatások utólagossága, sem pedig a III. rendű vádlott működése előtti történések.
- [20] Erre figyelemmel az ügy harmadfokú felülbírálata során az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást indítványozta irányadónak tekinteni.
- [21] Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg: F. K. III. rendű vádlottat mondja ki bűnösnek 5 rendbeli folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 291. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pontja]; ezért őt ítélje végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett börtön fokozatú szabadságvesztésre, és kötelezze a bűnügyi költség viselésére.
- 4.
- [22] A Legfőbb Ügyészség a BF 35/2016. számú átiratában a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezését módosításokkal tartotta fenn.
- [23] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítás teljes körű lefolytatása mellett beszerzett bizonyítékok értékelése során megalapozottan állapította meg, hogy F. K. III. rendű vádlott bűnös

5 rendbeli, folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntetében.

- [24] A másodfokú bíróság bizonyítási eljárást nem folytatott le. Ugyanazon bizonyítékok újraértékelése révén állapított meg eltérő tényállást és vont le helytelen következtetést, amelynek alapján a III. rendű vádlottat az ellene emelt vád alól felmentette.
- [25] A Legfőbb Ügyészség szerint a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdésének b) pontja alapján tényből tényre történő helyes következtetéssel csak akkor állapíthat meg a vádlott felmentését, vagy az eljárás megszüntetését eredményező eltérő tényállást, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan. Ebben az esetben a Be. 352. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságtól eltérően is mérlegelheti a bizonyítékokat. Amennyiben azonban az elsőfokú ítélet megalapozott, úgy a másodfokú bíróságnak eltérő tényállás megállapítására nincs lehetősége, mert ezzel a másodfokú bíróság ítélete válik megalapozatlanná. A másodfokú bíróság ezt az eljárási szabályt megsértette. Eljárása megalapozatlanság hiányában történő eltérő tényállás megállapításaként értékelendő, amelyre a másodfokú bíróságnak törvényes lehetősége nem volt.
- [26] Kifejtette továbbá a Legfőbb Ügyészség, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során tévesen és felülmérlegeléssel jutott arra a helytelen következtetésre, hogy a bírói engedéllyel rögzített telefonbeszélgetésekből nem állapítható meg, hogy I. rendű és II. rendű vádlott a III. rendű vádlottat bevonták az általuk jogellenesen folytatott tevékenységbe, illetve, hogy közöttük szoros kapcsolatrendszer alakult ki, és ennek keretében a beszállítókkal kötött szerződéseket megelőző tenderezési folyamatban meghatározó információkat adott át társainak, megszegve munkaköri kötelezettségét. A másodfokú bíróság ezért az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból ezeket a részeket kirekesztette, ahogy azt is, hogy az I. rendű és a II. rendű vádlottak és a beszállítók között létrejött szerződéses kapcsolatok jogellenesek voltak. A másodfokú bíróság megállapította ugyanakkor - szemben az elsőfokú bírósággal - azt, hogy az I. rendű és II. rendű vádlottak a M. M. Kft.-nél döntési helyzetben lévő személynek adtak bizonyos összegeket információkért, azonban az nem volt megállapítható, hogy konkrétan kinek, hányszor, mekkora összeget juttattak, ezért ennek az összegét becsléssel állapította meg.
- [27] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az I. rendű és II. rendű vádlott korrumpáló tevékenységét bizonyítottanak látta, csak azt nem, hogy 2006. július 11. napját követően ezt F. K. III. rendű vádlott bevonásával végezték. Álláspontja szerint a III. rendű vádlott tagadásával szemben a lehallgatások anyaga nem szolgál cáfolatul, mivel az a vádbeli időszakra nem tartalmaz olyan adatot, melyből az ő magatartására következtetést lehetne levonni.
- [28] Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt ítéletének indokolásában, a telefonbeszélgetések csupán közvetett bizonyítékok, amelyek a vádlottak által elkövetett cselekmények elkövetési időszakára valóban nem tartalmaznak konkrétumokat. Azt

viszont alátámasztják a vádlottak tagadásával szemben, hogy a vádlottak között igen szoros, napi szintű kapcsolat volt; a közöttük lefolytatott beszélgetések nagy része a M. M. Kft.-nek történő beszállításokkal, az ott lefolytatott belső vizsgálatokkal, konkrét beszállítók beszállításával volt kapcsolatos. Emellett konkrét utalásokat tettek a „lebukásuk” veszélyével és azzal kapcsolatban, hogy majd mit mondjanak a hatóságok előtt vallomásaikban. Utaltak belső kapcsolatokra és arra, hogy vigyázzanak az anyagiakkal, nehogy valamilyen ár megjelenjen az e-mailben (elsőfokú ítélet 46-49. oldal).

- [29] A beszélgetésekből egyértelműen megállapítható volt, hogy a vádlottak nem újszerű kapcsolatot ápoltak. Korábbi „munka megbeszélésekre” is utaltak, az eljárással érintett cégek nevei is konkrétan felmerültek és az is, hogy azok után, hogy kiléptek a „kapcsolatból”, hogyan torolják azt meg, hogyan „szívassák meg őket”. Mindezekből igenis a korrupt és jogellenes kapcsolatra lehetett helyes következtetést levonni, amelynek létét tanúvallomások alátámasztották. E tanúvallomások az I. rendű és a II. rendű vádlottaknak a M. M. Kft.-vel való belső kapcsolatát szükségesnek tartották ahhoz, hogy a beszállító cégek képviselőit a tenderek elnyerése érdekében megfelelő információkkal lássa el. A PWC jelentése pedig arra utalt, hogy a beszerzésben megmutatkozó ellenőrizhetetlen és hiányosan dokumentált folyamatok visszaélésekre adtak lehetőséget. A korrupt kapcsolat meglétét maga az ítélet tábla sem vitatta, pusztán nem tartotta kizártnak a másként való történést. Azt, hogy nem a III. rendű vádlott, hanem ismeretlen személy szolgáltatott ki információkat. Ezt az álláspontját azzal kívánta alátámasztani, hogy ítéletének indokolásában utalt rá, a III. rendű vádlott pozícióját korábban betöltött személyt nem vonta felelősségre a hatóság, nem került sor az ő gyanúsított kihallgatására.
- [30] A Legfőbb Ügyészség szerint éppen a telefonlehallgatások voltak azok a többlet bizonyítékok, amelyek alátámasztották, hogy az ítélet tábla által sem vitatott meglévő belső kapcsolat a III. rendű vádlott személyéhez köthető, ő volt az a személy, akit a társai ismeretlen összeggel megvesztegettek. Abból a tényből, hogy a nyomozó hatóságnak nem sikerült terhelő bizonyítékot beszereznie a III. rendű vádlott elődjére nézve, még nem következik szükségszerűen az, hogy a III. rendű vádlott büntetőjogi felelőssége sem bizonyítható.
- [31] Mindezekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség szerint megállapítható, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok tiltott felülmérlegelése révén tette megalapozatlanná a tényállást. Az elsőfokú bíróság zárt láncolatot alkotó bizonyítékértékelését önhatalmúlag megváltoztatta és téves következtetést vont arra, hogy F. K. III. rendű vádlott bűnössége kétséget kizáróan nem megállapítható.
- [32] A másodfokon eljáró ítélet tábla részletezett szabálysértése a másodfokú ítélet megalapozatlanságát eredményezte. Mivel ez a megalapozatlanság a Be. 388. §-ának (2) bekezdése alapján nem

kiküszöbölhető, ezért a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése szükségszerű.

- [33] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség azt indítványozta, hogy a Kúria a Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.13/2015/18. számú ítéletét - a Be. 399. §-ának (5) bekezdése alapján - helyezze hatályon kívül és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.
- 5.
- [34] A Kúria az ügyben a Be. 391. §-ának (2) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a Legfőbb Ügyészség képviselője a bejelentett másodfellebbezést az átirata szerinti módosított tartalommal fenntartotta. Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság által alkalmazott revízióval nem ért egyet. Annak ellenére, hogy ítéletében azt állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet részleges megalapozatlanságban szenved, bizonyítékok indokolatlan kirekesztésével a tényállás korrekcióját hajtotta végre, s ezzel felülmérlegelte a bizonyítékokat. A telefonlehallgatás útján beszerzett közvetett bizonyíték a vádirati tényállást alátámasztotta.
- 6.
- [35] F. K. III. rendű vádlott védőjének felszólalása szerint a harmadfokon eljáró Kúriának mindenképp előtt azt kell eldöntenie, hogy a III. rendű vádlott tekintetében melyik ítélet a megalapozatlan, az elsőfokú bíróság ítélete, vagy a másodfokú bíróság ítélete. Utalt e körben a másodfokú bíróság ítéletének indokolására, amely szerint "nincs arra nézve adat, hogy az I. rendű és a II. rendű vádlottak bárkinek is felfedték volna, arról akárki tudomást szerzett volna, hogy a sikeres pályázat alapját képező információk milyen forrásból származnak. E forrás személyét a lefolytatott eljárás sem azonosította. F. K. III. rendű vádlott tagadásával szemben a lehallgatások anyaga sem szolgál cáfolatul, mivel a vádbeli időszakra nem tartalmaz olyan adatot, melyből utóbbi személy magatartására lenne következtetés vonható" (másodfokú ítélet 9. oldal utolsó bekezdés harmadik mondatától 10. oldal első bekezdésig). Erre figyelemmel védenek tekintetében a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [36] F. K. III. rendű vádlott az utolsó szó jogán úgy nyilatkozott, hogy az elhúzódo - mintegy 6 évig tartó - eljárás kálváriát jelentett a számára.

II.

- [37] A Kúria a fellebbviteli főügyészség (másod)fellebbezését és a Legfőbb Ügyészség indítványát nem találta alaposnak.
- 1.
- [38] Mindenképp előtt azt állapította meg, hogy a III. rendű vádlott tekintetében - a Be. 386. § (1) bekezdésének a) pontja alapján - valóban megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége, miután a bűnösség kérdésében a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósághoz képest eltérő rendelkezést hozott; a másodfokú bíróság felmentette azt a

vádlottat, akinek a bűnösségét az elsőfokú bíróság megállapította.

- [39] A Kúria a Be. 367/A. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a másodfellebbezés benyújtására feljogosított ügyész fellebbezése alapján eljárva - a Be. 387. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel, illetve a (2) bekezdése szerinti terjedelemben - a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet, és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást felülbírált abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.
- [40] A felülbírálati logikát követve - a jogorvoslati nyilatkozatban foglaltakra is figyelemmel - a Kúriának először is az eljárási szabályok megtartását kellett megvizsgálnia és abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú határozat érdemben felülbírálható-e.
- [41] A Kúria e vizsgálata eredményeként nem észlelt olyan - a Be. 399. §-ának (1)-(4) bekezdése szerinti - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértést, amely az ügyészi fellebbezés érdemi elbírálását kizárta volna. Ilyen eljárási szabálysértésre a III. rendű vádlott és védője, valamint a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség, illetve a Legfőbb Ügyészség sem hivatkozott.
- 2.
- [42] A Be. 399. §-ának (5) bekezdése értelmében, ha a harmadfokú bíróság a másodfokú ítélet megalapozatlanságát a 388. § (2) bekezdése alapján nem tudja kiküszöbölni, a másodfokú bíróság, illetőleg szükség szerint az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi, és a másodfokú bíróságot, illetőleg az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.
- [43] A Be. 388. §-ának (1), illetve (2) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az - miután a harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak - további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető.
- [44] A harmadfokú bíróság értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által irányadónak tartott tényállás megalapozott-e. Ez utóbbi alatt az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által megalapozottnak tartott tényállás értendő.
- [45] A másodfokú és a harmadfokú bíróság számára egyaránt adott ugyanis a megalapozatlanság vizsgálatának törvényi lehetősége és a megalapozatlanság okai alatt mindkét eljárásban ugyanaz [Be. 351. § (2) bekezdés] értendő.
- [46] A megalapozatlanság közvetlen kiküszöbölésének (a reformációs jogkörnek) azonban a két eljárásban eltérő a terjedelme. A másodfokú bíróság - a törvényi korlátok között, felülmérlegeléssel - akár eltérő tényállást is megállapíthat (Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja, és (3) bekezdés). A harmadfokú bíróság viszont a

tényállást csupán kiegészítheti (az abból hiányzó ténymegállapításokat pótolhatja), és helyesbítheti (a meglévő ténymegállapítást módosíthatja, mellőzheti).

- [47] A két terjedelem közötti különbség lényege, hogy a kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérő tényállás megállapítását nem. Ami pedig kívül esik a harmadfokú bíróság - a másodfokú bírósághoz képest szűkebb - reformációs jogkörén, az értelemszerűen a hatályon kívül helyezési (kasszációs) jogkörbe kerülhet [Be. 399. § (5) bekezdés].
- [48] A Be. 352. §-ának (3) bekezdése perjogi lehetőséget biztosít a másodfokú bíróságnak arra, hogy eltérő tényállást állapítson meg azoknak a bizonyítékoknak az alapján, amelyre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma, vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat a 352. § (1) bekezdésének b) pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti.
3.
- [49] Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállás rögzítése, illetve a bizonyítékok értékelése és összegzése után azt állapította meg, hogy a tárgyaláson lefolytatott bizonyítás eredményeként a III. rendű vádlott vonatkozásában a vádiratban foglalt tényállással lényegében egyező eredményre jutott.
- [50] Ettől eltérően a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla F. K. III. rendű vádlott bűnösségét nem látta megállapíthatónak. Indokolása szerint a törvényszék által megállapított történeti tényállás kis részben hiányos, részben iratellenes és az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, így ítélete részleges megalapozatlanságban szenved. Leszögezte, hogy a Be. 351. § (2) bekezdésének a), c), és d) pontjai szerinti megalapozatlanság a másodfokú eljárásban orvosolható volt. Az ítéltábla a Be. 352. § (1) bekezdésének a) pontja szerint ezért az iratok tartalma és ténybeli következtetése alapján a tényállást helyesbítette, illetve a személyi körülmények körében a III. rendű vádlott másodfokú nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján kiegészítette.
- [51] A Kúria - a megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében tett revíziójára figyelemmel - nem értett egyet a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy "a törvényszék által megállapított történeti tényállás kis részben hiányos, ... így részleges megalapozatlanságban szenved". A másodfokú bíróság ítéletének ez indokolásbeli fogyatékosága.
- [52] A Be. 352. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság a tényállást kiegészíti, illetőleg helyesbíti, ha a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható.
- [53] A másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdésének b) pontja értelmében az iratok tartalma, ténybeli következtetés, vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, de csak akkor, ha a

vádlott felmentésének (részbeni felmentésének), vagy az eljárás megszüntetésének (részbeni megszüntetésének) van helye. A (3) bekezdés emellett rögzíti, hogy a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat az (1) bekezdés b) pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti.

[54] Mindebből megállapítható, hogy jelen ügyben a másodfokú bíróság - az ítéletének indokolásában foglaltaktól eltérően nem a Be. 352. § (1) bekezdésének a) pontja alapján, hanem - a Be. 352. § (1) bekezdésének b) pontja alapján járt el, amikor a III. rendű vádlott tekintetében az elsőfokú ítélet nem kismértékű megalapozatlanságát eltérő tényállás megállapításával küszöbölte ki.
4.

[55] A másodfokú bíróság ítéletében leszögezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás során a vádhatóság által felkínált bizonyítást kimerítette, a feltárt bizonyítékokat felhasználta. További bizonyítási eszköz megvizsgálását senki nem kezdeményezte, s ilyen nem is nem kínálkozott az ügyben. Ezért a bizonyítás kiegészítése az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszék új eljárás lefolytatására utasítását nem indokolta (másodfokú ítélet 14. oldal ötödik bekezdés).

[56] Minderre figyelemmel a másodfokú bíróság a következők szerint járt el.

[57] Abból indult ki - kiegészítve az elsőfokú bíróság által a vád módosításával kapcsolatban tett megállapításokat -, hogy a vád tárgyává tett időszak 2009. január 30. napjával zárult.

[58] Részletesen kifejtette, hogy az eljárás anyagában konkrét bizonyítékok nem támasztották alá, hogy a vádbeli időben a vádlottak között bűnös kapcsolat volt.

[59] Ezért a tényállás I. pontja kapcsán (elsőfokú ítélet 8. oldal 1-2. bekezdés) a történeti tényállásból teljes egészében kirekesztette a [11]-[12] bekezdésben írtakat. Ugyanezen oldal 3. bekezdésében írtakat kiegészítette azzal, hogy „F. K. III. rendű vádlott a belső vizsgálat eredményeiről 2009. évben, már a vád tárgyát képező időszak után, a vád tárgyává tett cselekmények elkövetését követően tájékoztatta vádlott-társait.”

[60] Az ítélet 7. oldalának utolsó bekezdésében írtakat annyiban pontosította, miszerint „nem volt megállapítható, hogy mely döntési helyzetben lévő személynek, hányszor, mekkora összeget juttattak az I. rendű és a II. rendű vádlottak. Becsléssel csupán az állapítható meg, hogy az általuk a M. M. Kft. belső emberének kifizetett juttatás beszállítónként 1-1 millió, így összesen 5-5 millió forint volt, az I. rendű vádlott a II. tényállási pontban további 1 millió forintot adott a döntéshozónak.”

[61] Az egyes beszállítóknál írt tényállás részeknél (az ítélet 8-15. oldalán) kirekesztette az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy e társaságok "jogellenes kapcsolatot" alakítottak ki az I.

rendű és a II. rendű vádlottakkal.

- [62] A tényállás 1., 3. és 4. pontjából kirekesztette annak megállapítását, hogy e szerződések kapcsán F. K. III. rendű vádlott kapcsolatban állt volna az I. rendű és II. rendű vádlottakkal.
- [63] Kirekesztette ugyancsak a tényállásból a [14] pontban már idézett elsőfokú ítéleti megállapításokat.
- [64] Az előbbiek helyett azt állapította meg, hogy a B. K. Kft., a D. Kft., a P. Zrt., a G. Kft., a J. M. Kft., és az O. Kft. abból a célból kötött szerződést az A. Kft.-vel, hogy az - lényegét tekintve - ügynöki tevékenységet végez a részükre a M. M. Kft.-be történő beszállításuk érdekében. E szerződések nem jogellenesek. Az I. rendű és a II. rendű vádlottaknak erre tekintettel kifizetett összegek sem jogellenesek. A megállapodás teljességbe ment, mert a gazdasági társaságok beszállító tevékenységet végeztek a M. M. Kft. részére.
- [65] Megállapította ezt követően azt is, hogy nem nyújtott támpontot a bűnös kapcsolat megállapításához a bűncselekmény befejezését követően folytatott, bírói engedéllyel lehallgatott telefonbeszélgetések tartalma sem. A lehallgatott, az elsőfokú bíróság által ismertetett telefonbeszélgetésekből nem vonható ténybeli következtetés arra, hogy F. K. III. rendű vádlott 2007. év elejétől 2009. január végével bezáróan, megszegve munkaköri köteleességét, információkat szolgáltatott volna az I. rendű és a II. rendű vádlottnak.
- [66] A lefolytatott beszélgetéseken kívül egyéb, más bizonyíték alapján sem állapítható meg ilyen tényállás. Így nem volt megállapítható, hogy a III. rendű vádlott tisztában lett volna azzal, hogy az I. rendű és a II. rendű vádlott „milyen gazdasági társaság leple alatt folytatják jogellenes tevékenységüket...” Ezért az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos ténymegállapításait, valamint az egyes beszállítóknál írtakat az előzőekben idézettek szerint kirekesztette. Rögzítette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy a beszélgetésekből nem volt következtetés vonható arra, hogy F. K. III. rendű vádlottnak társai pénzt juttattak volna.
- 5.
- [67] Mindezt figyelembe véve a Kúria az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásnak a másodfokú bíróság által végrehajtott revízióját helyesnek tartotta, azzal maradéktalanul egyetértett.
- [68] A Kúria abból indult ki, amit a jelen ügyben tényként lehetett megállapítani, s ez a következő:
- F. K. III. rendű vádlott tekintetében az elkövetési idő: 2006. július 11. napjától 2009. január 30. napjáig terjedő idő (a vádmódosítások révén a vádbeli időszak szűkült);
 - F. K. III. rendű vádlott 2006. július 11. napjától dolgozott a M. M. Kft.-nél alapanyag beszerzőként;
 - S. A. I. rendű vádlott és Sz. A. II. rendű vádlott a vádbeli időben már nem dolgoztak ott; az I. rendű vádlott munkaviszonya 2004. március 26. napján, míg a II. rendű vádlott munkaviszonya

2003. március 12. napján szűnt meg a M. M. Kft.-nél; időközben az I. rendű és a II. rendű vádlottak 2002. február 9-én megalapították az A. N. H. Kft.-t;

- a nyomozás során az I. rendű és a II. rendű terhelttel szemben 2009. március 6. és 2009. június 7. napja között titkos információgyűjtés keretében telefonlehallgatást, a III. rendű terhelttel szemben 2009. június 5. és 2009. szeptember 2. között titkos információgyűjtés keretében ugyancsak telefonlehallgatást végeztek;

- az elsőfokú ítélet rögzíti: "nem találták nyomát a M. Kft. dokumentumai között az A. Kft.-vel folytatott tevékenységnek, ugyanis nem ilyen jellegű kapcsolatot építettek ki" (elsőfokú ítélet 26. oldal második bekezdés utolsó mondat), tehát írásos dokumentum, mint terhelő okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre az ügyben;

- az elsőfokú bíróság a III. rendű vádlott bűnösségének a megállapítását kizárólag az operatív úton beszerzett telefonlehallgatási anyagra, mint közvetett bizonyítékra alapozta.

[69] A másodfokú bíróság ítéletében azt állapította meg, hogy a lehallgatási anyagból az elsőfokú bíróság téves ténybeli következtetést vont le, miután a lehallgatási anyag a III. rendű vádlottra konkrét információt nem tartalmaz.

[70] A Kúria az állásfoglalásának a kialakítása során - abból kiindulva, hogy jelen ügyben a III. rendű vádlott vonatkozásában kizárólag közvetett bizonyíték (lehallgatási anyag) állt rendelkezésre - a következőket tartja szükségesnek leszögezni.

[71] A bizonyítás az a tevékenység, amelyben a bizonyító és bizonyítandó tények közötti büntetőjogilag jelentős kapcsolat feltárására törekszünk. A közvetett bizonyítékokon alapuló bizonyítással kapcsolatos különböző elméletek számbavétele körében ma a legelterjedtebb az ún. „háló”-modell, ennek alkalmazásakor a hangsúlyt nem az egyes bizonyítékok egymáshoz való viszonyára helyezzük, hanem a bizonyítandó tényekkel egyaránt fennálló kapcsolatukra. A közvetett bizonyítékokat tehát ebben az esetben a bizonyítandó tény köti össze. (Lásd Tóth Mihály: Közvetett bizonyítás, prekoncepciók és előítételek - megjelent a Büntető ítélet igazságtartalma kiadványban, Magyar Közlöny Lap - és Könyvkiadó 2010.). „A bizonyító tényeknek maguknak is bizonyítotttnak kell lenniük, a közvetett bizonyítékoknak oksági kapcsolatban (és nem összhangban) kell állniuk a fő ténnyel”. (lásd Kertész Imre Antiszilánk, 1995.)

[72] A közvetett bizonyítással foglalkozó jogirodalom számos helyen megfogalmazza, hogy a közvetett bizonyítékok alkalmazása során az a legfontosabb, hogy az adott változatot megalapozzuk, és kizárjuk minden ezzel ellentétes változat lehetőségét. Amennyiben ugyanis lehetséges más verzió is, vagyis azt nem sikerül bizonyítani, hogy csak az a változat reális és alapos, amelyet a maga részéről fenn kíván tartani, a bizonyítás nem vezethet eredményre.

[73] A Kúria hangsúlyozza, hogy amennyiben a közvetett bizonyíték

operatív úton beszerzett bizonyíték, akkor az erre alapozott sejtetés, vélelmezés nem bír bizonyító erővel. Nem válhat olyan kétséget kizáróan bizonyított tényré, amely már büntetőjogi bizonyosságot és büntetőjogi következményeket vonhat maga után.

- [74] Jelen ügyben a III. rendű vádlott az eljárás kezdetétől fogva következetesen tagadta a terhére rótt cselekményt. E cselekmény bizonyítására pedig kizárólag a titkosszolgálati eszköz alkalmazásával történt telefonlehallgatás szolgált. Amellett, hogy e telefonlehallgatás a vádbeli időszakra vonatkozó egyetlen adatot sem tartalmaz, a Kúria szerint ennek bizonyító ereje ilyen terhelő konkrét adat esetén sem volna önmagában elégséges a fenti indokoknál fogva.
- [75] A másodfokú bíróság által végrehajtott tényállás-korrekción - egyes részek tényállásból kirekesztése, majd ezt követően a tényállás kiegészítése (tényként rögzítés, tényállás részévé tétel, korrigálás) - tartalmában az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatását jelenti. Ez a másodfokú bíróság által megállapított tényállás - a Be. 352. §-ának fogalomrendszerében - az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás.
- [76] A tényállás helyesbítése, kiegészítése a másodfokú bíróság által az elsőfokú bíróság gondolatrendszerében történik. Az eltérő tényállás megállapítása e körből kilépve a büntetőjogi főkérdések tekintetében akár eltérő álláspont kialakításához is vezető megváltoztatást jelent(het). Ez F. K. III. rendű vádlott esetében a "bizonyítható, nem bizonyítható" kérdéskör, ami egyben a felmentés-elmarasztalás kérdésében való döntést határozza meg.
- [77] Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy jelen esetben a III. rendű vádlott tekintetében nem állt össze olyan bizonyítási anyag, amely a másként történés lehetőségét kizárná. Egyetértett a Kúria azzal is, hogy a már lefolytatott bizonyítási eljárás kimerítette a vádhatóság által felkínált bizonyítási eszközöket. További bizonyítást senki nem indítványozott, és további bizonyításra a bíróság sem látott lehetőséget. Erre figyelemmel további bizonyítás érdekében a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt törvényes indok.
- [78] A harmadfokú eljárás szabályrendszerében a Be. 399. §-a kizárólag meghatározott ún. abszolút eljárási szabálysértések esetén teszi lehetővé a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, és esetlegesen új eljárás lefolytatásának elrendelését. Önmagában az ún. relatív eljárási szabálysértésekhez - súlyuktól függetlenül - a harmadfokú eljárás rendjében a Be. jogkövetkezmény nem fűz.
- 6.
- [79] A Be. 399. §-ának (5) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság (és szükség szerint az elsőfokú bíróság) ítéletének a hatályon kívül helyezését eredményezheti, ha a harmadfokú bíróság a másodfokú ítélet megalapozatlanságát a harmadfokú eljárásban nem tudja kiküszöbölni. A fellebbviteli bíróságok gyakorlati tapasztalata, hogy a megelőző eljárásban megvalósult eljárási szabálysértések és

a felülbírált ítélet megalapozatlansága számos esetben egymás mellett jelentkeznek, és az eljárási szabálysértések az ítélet megalapozottságára is kihatnak. A Kúria azonban ilyen eljárási szabálysértést sem észlelt és arra a megállapításra jutott, hogy a másodfokú ítélet maradéktalanul megalapozott, ezért a másodfokú ítéletet érdemben bírálta felül.

- [80] A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az elsőfokú ítélet tényállásának egyes megállapításai nem álltak összhangban a feltárt bizonyítási anyaggal, és az elsőfokú bíróság ténykövetkeztetései iratellenesek voltak. A másodfokú bíróság által megváltoztatott és a harmadfokú eljárásban alapul veendő tényállás e hibákban már nem szenved. A tényállás kellően felderített, iratszerű, és a benne foglalt ténykövetkeztetések logikailag kellően alátámasztottak.
- [81] A Kúria tehát nem értett egyet azzal az ügyészi érveléssel, hogy a másodfokú ítélet megalapozatlan, miután az elsőfokú ítélet megalapozott volt. Erre visszavezethetően a másodfokú ítélet megalapozott tényállásának támadásán keresztül a III. rendű vádlott bűnösségének megállapítására irányuló ügyészi fellebbezés nem vezethetett eredményre.
- [82] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 4.Bf.13/2015/18. számú ítéletét - a Be. 397. §-a alapján - F. K. III. rendű vádlott tekintetében helybenhagyta.

Budapest, 2016. április 28.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. előadó bíró, Dr. Horváth Mária s. k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 4.Bf.13/2015/18. számú ítélete a Kúria B.II.202/2016/4. számú helybenhagyó végzése folytán F. K. III. rendű vádlott tekintetében 2016. április 28. napján jogerőre emelkedett.

. Molnár Gábor Miklós s. k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző
NYM

